

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดเป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ ที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพในการแข่งขัน โดยแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ออกเป็น 8 กลุ่มตามหลักพัฒนาการทางสมองและทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดองค์ความรู้ ทักษะสำคัญและคุณลักษณะ ใ้ว่าให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการคิดริเริ่มจินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 3 สาระคือ ทศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ สำหรับสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ

สีเป็นหนึ่งในทัศนธาตุของงานศิลปะและเป็นทัศนธาตุที่สำคัญมากที่สุดในงานจิตรกรรม เพราะนอกจากจะมีคุณลักษณะของทัศนธาตุอื่นๆอยู่ครบถ้วนแล้วยังมีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นอีกสามประการ คือ 1.ความเป็นสี 2.น้ำหนักของสี 3.ความจัดของสี ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดน้ำหนักภายในงานจิตรกรรมได้แล้ว สียังมีหน้าที่พิเศษที่สุด อีกประการหนึ่งคือ ให้อารมณ์ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง

สีเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่น่าอัศจรรย์ สีมียูในแสงแดด เป็นคลื่นแสงชนิดหนึ่ง จะปรากฏให้เห็นเมื่อแสงส่องผ่านละอองน้ำในอากาศและเกิดการหักเหกลายเป็นสีรุ้งออกมา สีรุ้งที่เราเห็นบนท้องฟ้ามีอยู่เจ็ดสีคือ ม่วง ม่วงน้ำเงิน น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม และแดง ถ้าเรานำแท่งแก้วสามเหลี่ยม(prism)มาให้แสงแดดส่องผ่านแท่งแก้วก็จะแยกสีออกเป็นสีรุ้งเช่นกัน สีแต่ละสีมีคลื่นความถี่แสงไม่เท่ากัน สีแดงมีความถี่ต่ำที่สุดและมีช่วงคลื่นยาวที่สุด คลื่นแสงจะมีความถี่สูงขึ้นเรื่อยๆ จากสีแดงไปส้ม จนถึงสีม่วงที่มีความถี่สูงที่สุดและช่วงคลื่นสั้นที่สุด คลื่นสีที่มีความถี่ต่ำกว่าสีแดงหรือสูงกว่าสีม่วงยังมีอยู่อีกมากมาย เช่นแสงอินฟราเรด ที่มีความถี่ต่ำกว่าสีแดง หรือแสงอัลตราไวโอเล็ตที่มีความถี่สูงกว่าสีม่วง แต่ตาของมนุษย์ไม่อาจรับความถี่ขนาดนั้นได้ เช่นเดียวกับหูของเราก็สามารถรับคลื่นเสียงที่มีความถี่ในช่วงหนึ่งเท่านั้น

สีมีอยู่สองชนิดคือสีที่เป็นแสง(spectrum)ได้แก่สีที่เกิดจากหักเหของแสง กับสีที่เป็นวัตถุ(pigment) ได้แก่สีที่อยู่ในวัสดุธรรมชาติทั่วไป เช่นพืช สัตว์ แร่ธาตุ เป็นต้น ในแสงนั้นมีสีต่างๆรวมกันอยู่แล้วทุกสี แต่ได้ผสมกันอย่างสมดุลจนกลายเป็นสีขาวใส เมื่อแสงกระทบวัตถุที่มีสี วัตถุนั้นจะดูดสีทั้งหมดของแสงไว้ แล้วสะท้อนสีที่เหมือนกับตัววัตถุ เองออกมา เราจึงเห็นสีของวัตถุนั้น ตัวอย่างเช่น แสงส่องมาถูกลูกโป่งสีแดง สีแดงของลูกโป่งจะตอบรับกับสีแดงในแสง แล้วสะท้อนสีแดงนั้นเข้าสู่ตาของเรา วัตถุสีขาวจะสะท้อนสีออกมาทุกสี ส่วนวัตถุสีดำไม่สะท้อนสีใดออกมาเลย โดยมันจะดูดเก็บไว้หมด

ถ้าเราเอาแถบสีของรุ้งกินน้ำมาโค้งเข้าเป็นวงกลม เราจะได้วงที่มีแปดสี โดยเพิ่มสีม่วงแดงที่เป็นรอยบรรจบ กันของสีม่วงกับสีแดงเข้าไปอีกหนึ่งสี แดงจรัสธรรมชาตินั้นมีถึงสิบสองสี โดยเพิ่มสีเขียวเหลือง เหลืองส้ม แสด และน้ำเงินเขียวเข้าไปอีกสี่สี จึงจะได้สีจากวงจรัสธรรมชาติ โดยสมบูรณ์จรัสสีนั้นประกอบด้วย แม่สีหรือสีขั้นต้น สีขั้นที่2 สีขั้นที่3 สีกลาง คู่สี สีข้างเคียง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ต้องรู้ถ้าต้องการทำงานจิตรกรรม

จากสภาพสังคมในสภาพปัจจุบันนี้ สีมีใช้หรือขายในท้องตลาดนั้นส่วนใหญ่จะขายแบบชุด คืออย่างน้อยมีสิบสองสี ถึงหกสิบสี่สี เด็กหรือผู้ใหญ่บางคนจึงไม่ให้ความสำคัญของการผสมสีมากนัก ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สีมาก ซึ่งสีบางสีที่ซื้อมาเป็นชุดไม่ได้ใช้ก็มี ทำให้เปลืองค่าใช้จ่าย ในการเรียนศิลปะก็เช่นกัน เราคงปฏิเสธการใช้สีไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่4ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551มีตัวชีวิตที่เกี่ยวกับสี โดยเฉพาะ ทำให้นักเรียนต้องเรียนรู้ในเรื่องการใช้สีเป็นอย่างมาก ทั้งการผสมสี การใช้สีตรงกันข้าม สีร้อน,สีเย็น รวมถึงการสีถึงการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอดออกมา ซึ่งหากนักเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องวงจรัสแล้ว สีที่นักเรียนต้องซื้อใช้ก็จะเหลือเพียงไม่กี่สีสีที่จำเป็นคือแม่สีทั้งสามสี คือสีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน และสีที่ผสมให้เกิดความอ่อนแก่คือสีขาว และอาจใช้สีดำด้วย ทำให้ประหยัดและเกิดความชำนาญในการผสมสีรวมถึงการใช้สีด้วย แต่ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ได้แก่เด็กมักจะจำไม่ได้ว่าสีไหนคือแม่สี และสีไหนผสมกันแล้วได้สีอะไร สีไหนตรงข้ามกับสีอะไร และสีไหนอยู่ในโทนร้อน และสีไหนอยู่ในโทนเย็น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลเป็นอันมากในการเรียนศิลปะขั้นต่อไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 ได้มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องวงจรัสเป็นอย่างดีเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเรียนศิลปะในขั้นต่อไป

จากปัญหาที่กล่าวมานี้ทำให้ข้าพเจ้าได้คิดทำแบบฝึกเรื่องวงจรถีโดยใช้การ์ดตูนเป็นสื่อในการอธิบายเนื้อหาพร้อมทั้งมีแบบฝึกหัดทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติท้ายตอนเรียงลำดับจากง่ายไปหายากเพื่อความต่อเนื่องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกเรียนชุดนี้ จะทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการชำนาญในการผสมสีการใช้สีได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกเรียนวงจรถีฝึกเรื่องวงจรถีในรูปแบบการ์ดตูนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบำรุงวิชาให้มีคุณภาพดี
2. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพแบบฝึกเรื่องวงจรถีในรูปแบบการ์ดตูนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบำรุงวิชาให้มีประสิทธิภาพ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึกเรื่องวงจรถีในรูปแบบการ์ดตูนกับนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบปกติ
4. เพื่อศึกษาค่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบำรุงวิชาที่มีต่อแบบฝึกเรื่องวงจรถีในรูปแบบการ์ดตูน

สมมติฐานของการวิจัย

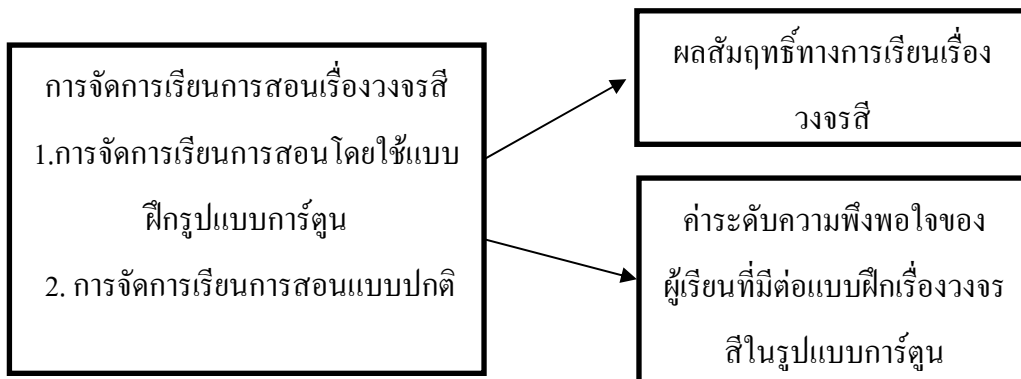
นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยแบบฝึกเรื่องวงจรถีในรูปแบบการ์ดตูน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบำรุงวิชา แขวงสมเด็จ เขตคลองสาน รวม 72 คนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ฝึกด้วยแบบฝึกเรื่องวงจรถีในรูปแบบการ์ดตูนมีจำนวน 42 คนและนักเรียนที่ฝึกแบบปกติจำนวน 30 คนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลาก

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. เนื้อหาเรื่อง

- 3.1 วงจรรสีธรรมชาติ
- 3.2 แม่สีหรือสีขั้นต้น
- 3.3 สีขั้นที่ 2
- 3.4 สีขั้นที่ 3
- 3.5 สีอุ่น-สีเย็น
- 3.6 คู่สีหรือสีตรงข้าม
- 3.7 น้ำหนักของสี
- 3.8 การใช้สี

4.ตัวแปรที่ศึกษา

4.1ตัวแปรต้น (independent variable)คือ การจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกเรื่องวงจรรสีในรูปแบบการ์ตูนและการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

4.2ตัวแปรตาม(dependent variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวงจรรสีและค่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึกเรื่องวงจรรสีในรูปแบบการ์ตูน

5.ระยะเวลา

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลาในการทดลองสอนทั้งหมด 12 ชั่วโมงและใช้เวลาในการทดสอบก่อน-หลังเรียน 2 ชั่วโมง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

แบบฝึกเรื่องวงจรสี หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้และทำแบบฝึกหัดเรื่องวงจรสีในรูปแบบการ์ตูน โดยมีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้ 1) แม่สี สีขั้นที่ 2 สีขั้นที่ 3 2) สีร้อน-สีเย็น 3) สีตรงข้าม 4) น้ำหนักสี และ 5) การใช้สี โดยในแต่ละตอนจะมีการทบทวนเนื้อหาในรูปแบบการ์ตูนและท้ายบทแต่ละตอนจะมีแบบฝึกทั้งแบบฝึกความรู้ความเข้าใจและฝึกปฏิบัติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง วงจรสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 20 ข้อ เพื่อทดสอบเรื่องความรู้ความเข้าใจและทดสอบด้านทักษะการระบายสีอีก 2 ข้อ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 72 คนของโรงเรียนบำรุงวิชา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวงจรสีและทักษะการใช้สีเพิ่มขึ้น
2. นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนการสอน
3. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ครูผู้สอนใช้เวลาในการสอนลดลง
5. ครูผู้สอนสามารถวางแผนการสอนได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวงจรสีของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก